

Statistische Trends

Verhuizingen van oudere huishoudens

Willem Gielen
Daniël Herbers
Femke Hitzert

Augustus 2018

Inhoud

1. Inleiding 3

2. Verhuishwensen van oudere huishoudens 5

- 2.1 Groter aandeel ouderen wil eventueel verhuizen 5
- 2.2 Gezondheid voor ouderen belangrijkste reden om te willen verhuizen 6
- 2.3 Oudere huishoudens willen relatief vaak kleiner wonen 7
- 2.4 Huursector populair onder oudere huishoudens 8
- 2.5 Minder oudere huishoudens willen naar ouderenwoning verhuizen 9

3. Verhuisrealisatie van oudere huishoudens 11

- 3.1 Kwart van oudere huishoudens met besliste verhuishwens binnen een jaar verhuisd 11
- 3.2 Beperking heeft geen invloed op de verhuishwensrealisatie van ouderen 12
- 3.3 Verhuiswillige ouderen gaan relatief vaak kleiner wonen 13
- 3.4 Ouderen realiseren verhuishwens naar woningtype minder vaak dan jongeren 13
- 3.5 Oudere huishoudens realiseren verhuishwens relatief vaker in minder stedelijke buurt 15

4. Conclusie 15

Literatuurlijst 16

Technische toelichting 17

Van de oudere huishoudens van 65 jaar of ouder wilde 3 procent in 2015 binnen twee jaar beslist verhuizen. Bij de jongere huishoudens van 25 tot 65 jaar was het aandeel dat beslist wilde verhuizen met 9 procent een stuk hoger. Een kwart van de oudere huishoudens wist deze wens binnen een jaar te realiseren. Gezondheid is de belangrijkste reden voor ouderen om te willen verhuizen, de woning komt op de tweede plaats. Vooral de grootte van de woning speelt daarbij een rol; waar jongere huishoudens de huidige woning vaak te klein vinden, zijn oudere huishoudens vaak van mening dat deze juist te groot is. Minder dan de helft van de verhuiswillige ouderen (44 procent) gaf in 2015 aan naar een woning te willen verhuizen die specifiek is bedoeld voor ouderen. Dit aandeel is de laatste jaren wel gedaald; in 2009 wilde nog 60 procent naar een ouderenwoning.

1. Inleiding

De heersende gedachte is dat ouderen in Nederland zo lang mogelijk zelf regie willen houden over hun leven en daarom zo lang mogelijk willen wonen in hun eigen woning en vertrouwde woonomgeving (Doekhie, De Veer, Rademakers, Schellevis en Francke, 2014; Actiz, 2012). Verschillende studies hebben laten zien dat ouderen inderdaad in toenemende mate zelfstandig wonen op latere leeftijd (Garssen en Harmsen, 2011; Van Duin, Stoeldraijer, Van Roon en Harmsen, 2016). Op de woningmarkt wordt dan ook ingespeeld op het langer zelfstandig wonen van ouderen (RIGO, 2017). Enerzijds heeft dit te maken met toegenomen zelfredzaamheid van ouderen, anderzijds wordt thuis oud worden door de overheid gestimuleerd. Vanaf de jaren tachtig is het verblijf in verpleeg- en verzorgingstehuizen teruggebracht en sinds 2015 (Rutte II, Wet Langdurige Zorg) zijn verpleeghuizen alleen nog toegankelijk voor mensen met een zorgindicatie. Daarnaast wordt thuiszorg meer gestimuleerd dan eerder (Ministerie van VWS, 2018) en er is meer ruimte voor woningaanpassingen als er belemmeringen optreden (Van Duin et al., 2016; Duivenvoorden Triest, Senior, Witter en Kooistra, 2015).

Toch kan er op latere leeftijd een behoefte ontstaan om te verhuizen. Dit kan zijn vanwege gezondheidsredenen, maar ook omdat de fysieke staat van de woning niet (langer) past bij de behoefte, of omdat er een wens is om dichterbij familie te gaan wonen. Dit artikel richt zich op de verhuiscens van oudere huishoudens. Vragen die in het onderzoek centraal staan zijn:

- In welke mate hebben oudere huishoudens een verhuiscens?
- Wat zijn de belangrijkste redenen voor oudere huishoudens om te willen verhuizen?
- Welke wensen hebben ouderen met een verhuiscens ten aanzien van de nieuwe woning?
- In hoeverre verhuizen deze ouderen en weten ze hun verhuiscens waar te maken?
- Willen ouderen langer zelfstandig blijven wonen dan voorheen?

Omdat het voor de hand ligt dat een afnemende gezondheid voor veel ouderen een aanleiding is om te willen verhuizen, wordt in dit artikel expliciet aandacht besteed aan de relatie tussen gezondheid en de woonwensen van ouderen. Hebben minder gezonde ouderen een sterkere wens om te verhuizen dan gezondere? En in hoeverre willen ze dan nog zelfstandig blijven wonen?

Om de gegevens van de oudere huishoudens in perspectief te kunnen plaatsen, worden ook relevante verschillen met jongere huishoudens besproken.

Dit artikel is gebaseerd op gegevens uit het WoonOnderzoek Nederland (WoON) 2015. Dit is een grootschalig vragenlijstonderzoek waarmee driejaarlijks informatie wordt verzameld over allerlei onderwerpen die te maken hebben met wonen en woonwensen.

Met de Verhuismodule als vervolg op het WoON worden alle respondenten over een periode van drie jaar na de WoON-enquête gevolgd met gegevens uit verschillende integraal beschikbare registers. Daarmee kan worden onderzocht welk deel van de huishoudens met een besliste verhuiscens daadwerkelijk is verhuisd. Dit artikel heeft betrekking op het verhuisgedrag van oudere huishoudens in het eerste jaar na afname van de enquête van WoON 2015.

Oudere huishoudens worden als zodanig gedefinieerd als het huishoudenshoofd 65 jaar of ouder is. Jongere huishoudens zijn huishoudens waarvan het huishoudenshoofd 25 tot 65 jaar oud is. Huishoudens van 18 tot 25 jaar worden hierbij buiten beschouwing gelaten, omdat de verhuiscens en verhuisrealisaties van deze groep sterk afwijken van die van de huishoudens van 25 tot 65 jaar. Binnen het WoON is van ieder huishouden vastgesteld wie de kernleden zijn. Is er sprake van één kernlid, bijvoorbeeld in een eenoudergezin, dan is dat het huishoudenshoofd. Bij paren, bij wie er twee kernleden zijn, is het huishoudenshoofd de (oudste) man of anders de oudste vrouw.

Omdat personen in een huishouden vaak een gezamenlijke verhuiscens hebben, wordt gesproken over de wensen en realisatie op huishoudensniveau. Bovendien hebben de gegevens uit het WoON vaak al betrekking op huishoudens. De cijfers in dit artikel betreffen dus niet direct individuele personen.

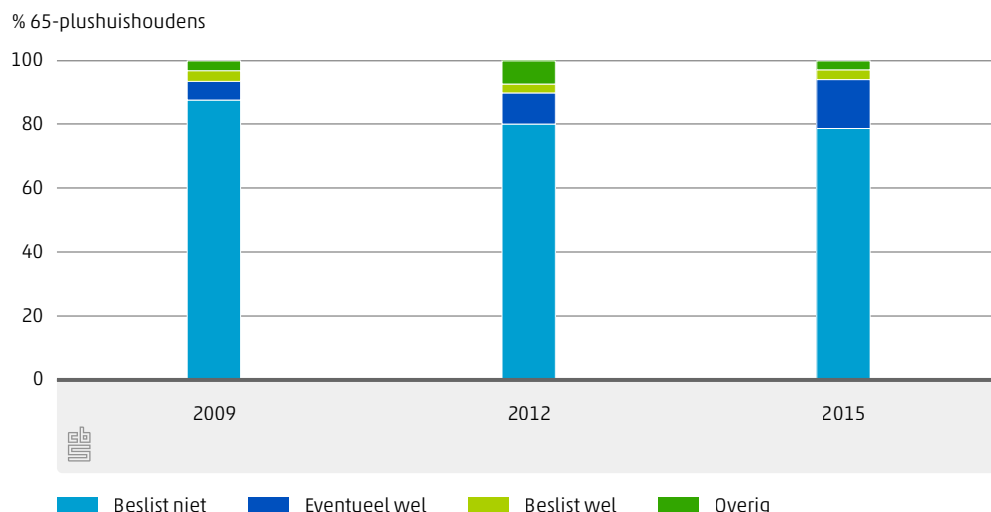
Dit artikel is opgedeeld in twee delen. In paragraaf 2 wordt een overzicht gegeven van de verhuiscens van oudere huishoudens. In paragraaf 3 staan de verhuizingen en de realisatie van specifieke wensen van oudere huishoudens met een verhuiscens centraal.

2. Verhuiscwensen van oudere huishoudens

2.1 Groter aandeel ouderen wil eventueel verhuizen

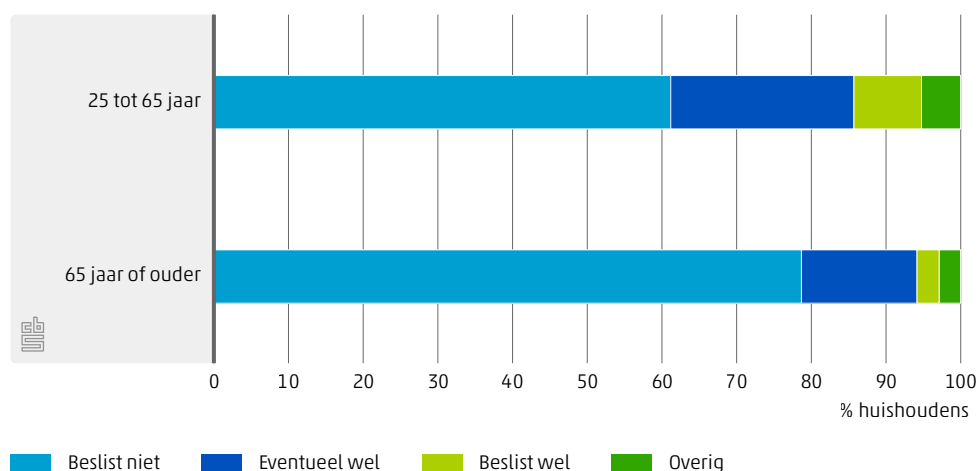
Ten opzichte van eerdere jaren is bij de oudere huishoudens een afname zichtbaar van het aandeel dat beslist niet wil verhuizen. Dit was in 2009 nog 88 procent, tegenover 79 procent in 2015. Deze daling komt echter niet ten goede aan de huishoudens die beslist wél willen verhuizen, dat aandeel is in de laatste jaren vrijwel onveranderd gebleven. Het is met name de groep oudere huishoudens die eventueel wil verhuizen die de afgelopen jaren is gegroeid: van 6 procent in 2009 naar 16 procent in 2015.

2.1.1 Verhuiscwens 65-plushuishoudens

Van alle huishoudens van 25 jaar of ouder had in 2015 ruim 7 procent een verhuiscwens. Hiermee wordt bedoeld dat deze huishoudens binnen twee jaar beslist wilden verhuizen. Dat aandeel is bij oudere huishoudens met 3 procent lager dan bij jongere huishoudens; daarvan wilde 9 procent beslist verhuizen. Dat ouderen relatief minder vaak een verhuiscwens hebben blijkt ook uit het aandeel dat beslist niet wil verhuizen. Dit was bij hen 79 procent, ten opzichte van 61 procent van de jongere huishoudens. Daarnaast gaven de jongere huishoudens met bijna een kwart ook vaker aan eventueel wel te willen verhuizen dan de oudere huishoudens (16 procent).

2.1.2 Verhuiscens naar leeftijd huishoudens, 2015

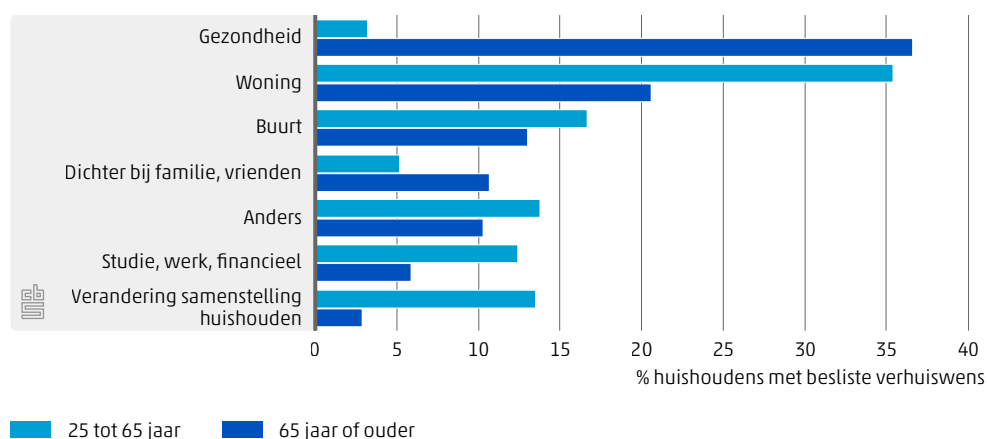

Nadere analyses binnen de groep oudere huishoudens wijzen uit dat, indien wordt uitgesplitst naar huishoudens van 65 tot 75 jaar en 75 jaar of ouder, de laatstgenoemde groep minder vaak wil verhuizen. Van de huishoudens in de leeftijd van 65 tot 75 jaar zei 4 procent in 2015 beslist binnen twee jaar te willen verhuizen, 18 procent wilde eventueel verhuizen. Bij de 75-plushuishoudens was dit respectievelijk 2 procent en 12 procent.

2.2 Gezondheid voor ouderen belangrijkste reden om te willen verhuizen

Huishoudens zijn ook gevraagd naar de belangrijkste reden achter hun besliste verhuiscens. Bij de oudere huishoudens was dat met 37 procent het vaakst hun gezondheid. Jongere huishoudens wilden daarentegen relatief vaak verhuizen vanwege de woning (35 procent). Daarnaast werden door oudere huishoudens ook de woning (21 procent), de buurt (13 procent) en het dichterbij familie en vrienden willen wonen (11 procent) frequent aangedragen als belangrijkste reden van de besliste verhuiscens.

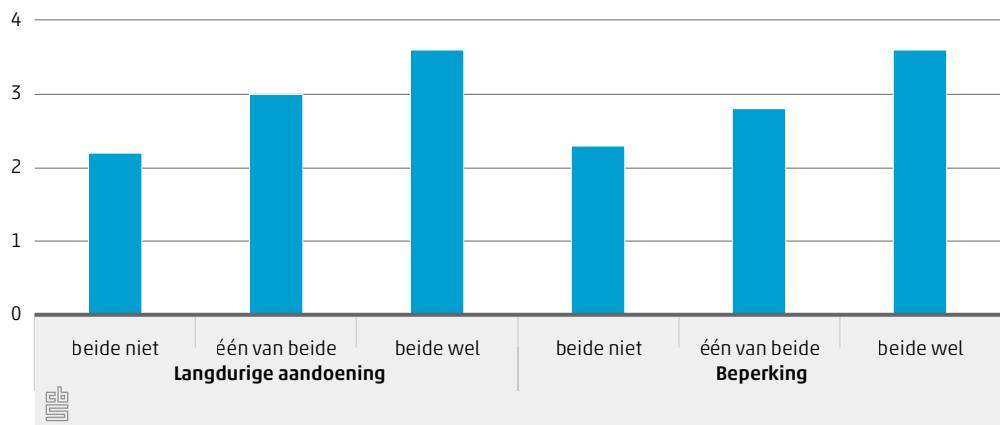
2.2.1 Belangrijkste reden om beslist te willen verhuizen naar leeftijd huishoudens, 2015

Tegen de verwachting in verschilt het percentage dat binnen twee jaar beslist wil verhuizen nauwelijks tussen ouderen met een goede (3 procent) en een minder dan goede gezondheid (4 procent). Daarnaast blijkt dat van de tweepersoonshuishoudens waarvan beide partners een langdurige aandoening of beperking hebben 4 procent een besliste verhuiscens heeft. Daarmee verschilt dit aandeel niet veel van tweepersoonshuishoudens waarvan beide partners geen aandoening of beperking hebben (2 procent).

2.2.2 Besliste verhuiscens tweepersoonshuishoudens¹⁾ van 65 jaar of ouder naar gezondheid, 2015

% tweepersoonshuishoudens van 65 jaar of ouder

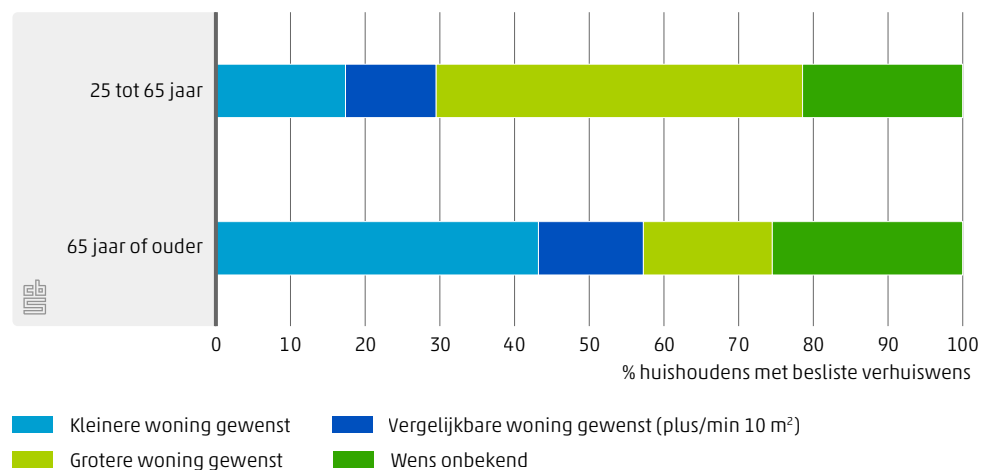

¹⁾ Bij een tweepersoonshouden bestaat de huishoudkern uit een (gehuwd) paar.

2.3 Oudere huishoudens willen relatief vaak kleiner wonen

Naast de gezondheid is ook de woning voor ouderen vaak de aanleiding om te willen verhuizen. Het aandeel oudere huishoudens waarvoor de woning de belangrijkste reden is voor de verhuiscens is met 27 procent tevens groter onder ouderen in relatief grote woningen dan onder oudere huishoudens in een kleinere woning (minder dan 20 procent).

2.3.1 Gewenste woninggrootte naar leeftijd huishouden, 2015

Van de oudere huishoudens met een besliste verhuiscens wil 43 procent naar een kleinere woning verhuizen. Het aandeel dat juist naar een grotere woning wil is met 17 procent veel lager. Bij de jongere huishoudens is het beeld omgekeerd: van hen wilde 49 procent naar een grotere woning en 17 procent naar een kleinere.

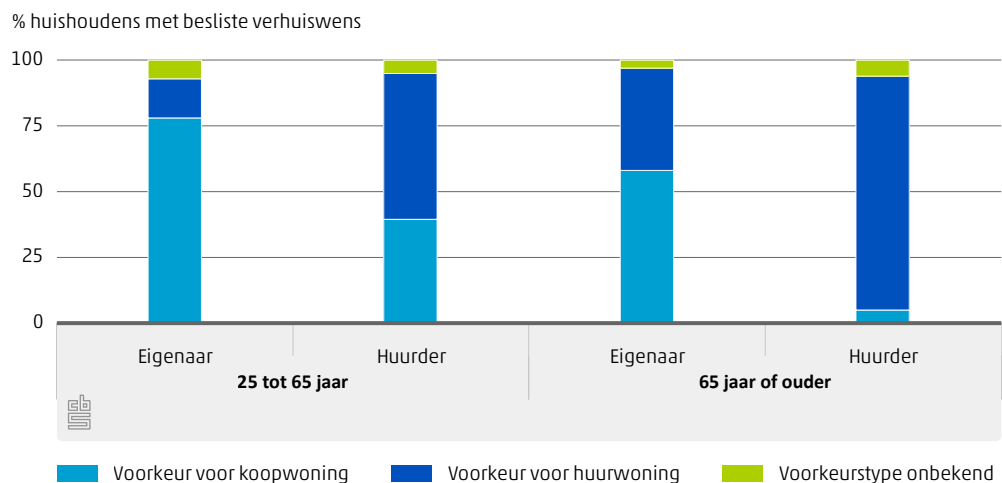
Tevredenheid met de woning is ook sterk gerelateerd aan de verhuiscens van huishoudens. Van de oudere huishoudens die niet tevreden zijn met hun woning wilde 12 procent in 2015 beslist binnen nu en twee jaar verhuizen, ten opzichte van 2 procent van de (zeer) tevreden oudere huishoudens. Tevens is gekeken naar de verhuiscens naar de stedelijkheid van de buurt waarin oudere huishoudens wonen. Er is echter geen verschil in de verhuiscens van huishoudens die in een (zeer) sterk stedelijke buurt wonen en huishoudens in een matig tot niet stedelijke buurt.

2.4 Huursector populair onder oudere huishoudens

Er bestaat onder oudere huishoudens geen verschil in de besliste verhuiscens tussen hurende huishoudens en woningeigenaren. Bij beide groepen heeft zo'n 3 procent een besliste verhuiscens. Bij jongere huishoudens is er wel een verschil: van de hurende huishoudens wil 15 procent binnen nu en twee jaar verhuizen, tegenover 6 procent van de jongere woningeigenaren.

Van de hurende oudere huishoudens met een besliste verhuiscens wil bijna 90 procent in de huursector blijven. Ook het aandeel oudere woningeigenaren dat graag wil gaan huren is met 39 procent relatief groot. Van de hurende jongere huishoudens wil met 4 op de 10 een aanzienlijk deel juist graag naar een koopwoning willen verhuizen. Mogelijk hebben oudere huishoudens (al) bewust gekozen voor een huurwoning, terwijl een deel van de jongere huishoudens de transitie naar een koopwoning nog wil maken.

2.4.1 Voorkeur voor eigendomstype woning naar eigenaarschap en leeftijd huishouden, 2015

De verhuiscens hangt niet of nauwelijks af van het type woning. Ongeacht of oudere huishoudens nu in een vrijstaande-, 2-onder-1 kap-, tussen- of etagewoning wonen, ongeveer 3 procent van deze groepen wilde in 2015 beslist binnen twee jaar verhuizen. Bijna 6 op de 10 ouderen met een verhuiscens willen graag verhuizen naar een meergezinswoning (een deel van het gebouw met meerdere woningen, zoals een appartement). Onder jongere huishoudens wil veruit het merendeel naar een eengezinswoning verhuizen.

2.5 Minder oudere huishoudens willen naar ouderenwoning verhuizen

Het aandeel oudere huishoudens dat in een woning specifiek bestemd voor ouderen woont, is de laatste jaren afgenomen. Gaf in 2009 nog bijna een kwart van de oudere huishoudens (23 procent) aan in een ouderenwoning te wonen, in 2015 is dit gedaald naar minder dan één op de vijf (19 procent).

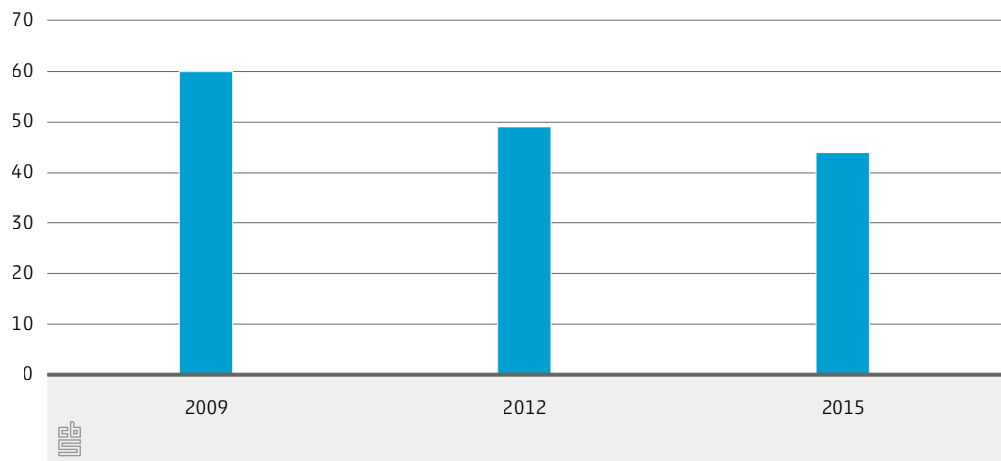
Veranderende ouderenzorg

De woonsituatie van ouderen is aan verandering onderhevig, doordat de ouderenzorg de laatste jaren aanzienlijk is gewijzigd. Sinds de invoering van Wet Langdurige Zorg in 2015 is een verblijf in een instelling voorbehouden aan personen met een indicatie voor zorg. Ouderen met een lichtere zorgbehoefte worden geacht ondersteuning aan te vragen bij de gemeente via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Zij kunnen niet langer terecht in een instelling. Dit betekent onder andere dat verzorgingshuizen, waar ouderen eerder nog hulp kregen bij de dagelijkse handelingen, worden gesloten of samengaan met verpleeghuizen (SCP, 2017). Ten tijde van WoON 2015 waren deze veranderingen in de ouderenzorg nog niet doorgevoerd. Waar in het vervolg wordt gesproken over ouderenwoningen, moet er rekening mee worden gehouden dat ten tijde van het deelnemen aan WoON een ouderenwoning een andere betekenis had dan tegenwoordig.

Het aandeel oudere huishoudens met een verhuiscens dat specifiek aangeeft te willen verhuizen naar een ouderenwoning is de laatste jaren ook gedaald. In 2009 wilde met 60 procent nog het merendeel van de ouderen met een verhuiscens naar een ouderenwoning, in 2012 was dit bijna de helft van de oudere huishoudens en in 2015 nog 44 procent.

2.5.1 65-plushuishoudens die naar een ouderenwoning willen verhuizen

% 65-plushuishoudens met besliste verhuiswens

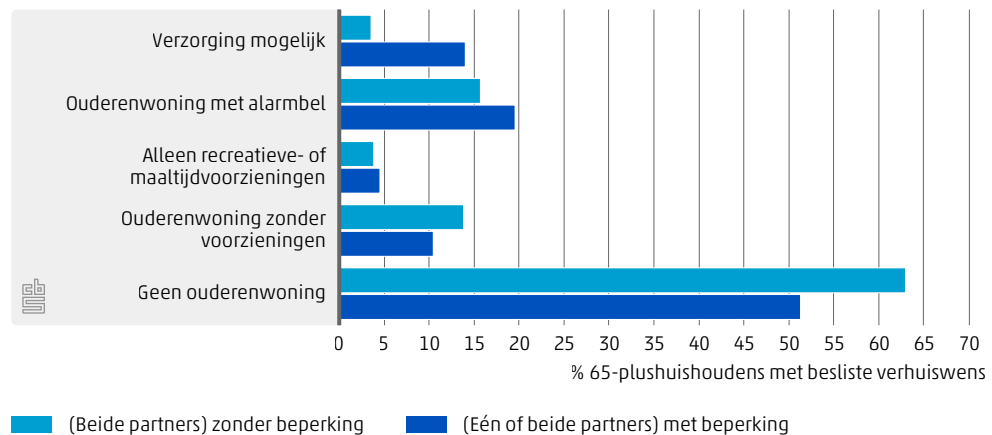

De dalende trend tussen 2009 en 2015 in de wens om te verhuizen naar een woning die specifiek bestemd is voor ouderen geldt zowel voor ouderen met een goede als met een minder goede gezondheid. Tussen 2009 en 2012 is de wens voor een ouderenwoning onder ouderen met een minder goede gezondheid sterk gedaald van 71 procent naar 53 procent. In 2015 blijft dit gelijk aan het aandeel in 2012. Voor de ouderen die de eigen gezondheid als (zeer) goed beoordelen zien we wel tot 2015 een daling in de wens voor een ouderenwoning. In 2009 wil de helft van deze ouderen naar een ouderenwoning verhuizen, in 2015 is dit iets meer dan een derde (36 procent).

De gewenste mate van zelfstandigheid van de ouderenwoning is door de jaren heen redelijk stabiel gebleven. In 2015 wilde 85 procent van de oudere huishoudens met een wens voor een ouderenwoning naar een zelfstandige ouderenwoning. In 2009 en 2012 lag dit op 87 en 89 procent. Slechts een klein aandeel van rond de 10-15 procent wil naar een onzelfstandige ouderenwoning.

Kijken we naar de gewenste voorzieningen in de ouderenwoning dan is de alarmbel het meest gewild. Dit geldt vooral voor de oudere huishoudens waarbij één of beide partners beperkt is bij het doen van reguliere activiteiten. Van hen wil 20 procent een ouderenwoning met een alarmbel, tegenover 16 procent van de overige huishoudens. De 'beperkte huishoudens' hebben in vergelijking tot huishoudens zonder beperkte leden logischerwijs meer baat bij verzorging: van deze wil 14 procent verhuizen naar een plek waar verzorging mogelijk is. Voor huishoudens waarin niemand beperkt is, is dit 4 procent. Slechts een klein deel van de oudere huishoudens met een verhuiswens, ongeacht hun gezondheid, heeft alleen behoefte aan recreatieve voorzieningen (inclusief maaltijdvoorziening).

2.5.2 Door 65-plushuishoudens gewenste voorzieningen ouderenwoning naar gezondheid, 2015

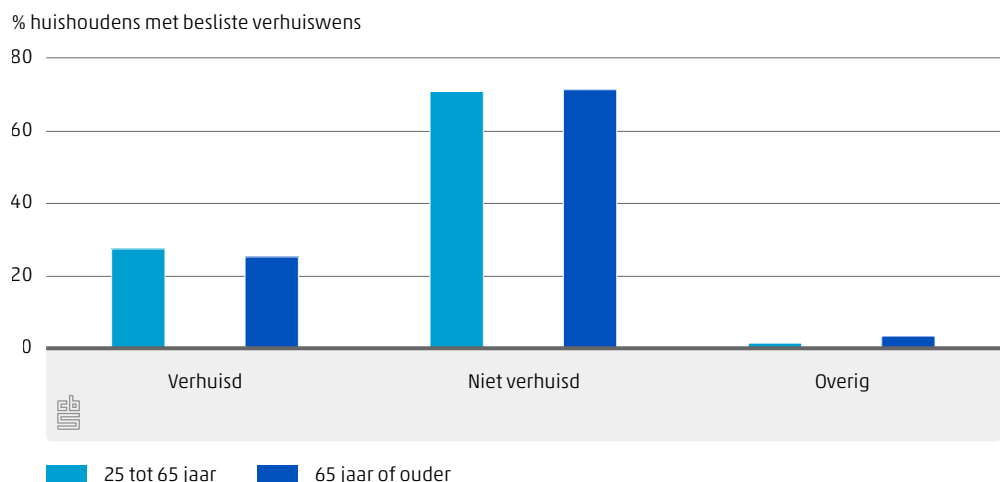

3. Verhuisrealisatie van oudere huishoudens

3.1 Kwart van oudere huishoudens met besliste verhuismwens binnen een jaar verhuist

Van de oudere huishoudens met een besliste verhuismwens is 25 procent binnen één jaar verhuist. Onder de jongere huishoudens was dit aandeel met 28 procent iets groter. Het percentage dat er niet in slaagde de verhuismwens binnen één jaar te realiseren, is ongeveer even groot bij de jongere- en oudere huishoudens (71 procent). De overige groep bestaat grotendeels uit personen die één jaar later zijn overleden. Dit aandeel is bij de oudere huishoudens logischerwijs groter dan bij de jongeren.

3.1.1 Realisatie besliste verhuismwens (2015) binnen 1 jaar naar leeftijd huishouden

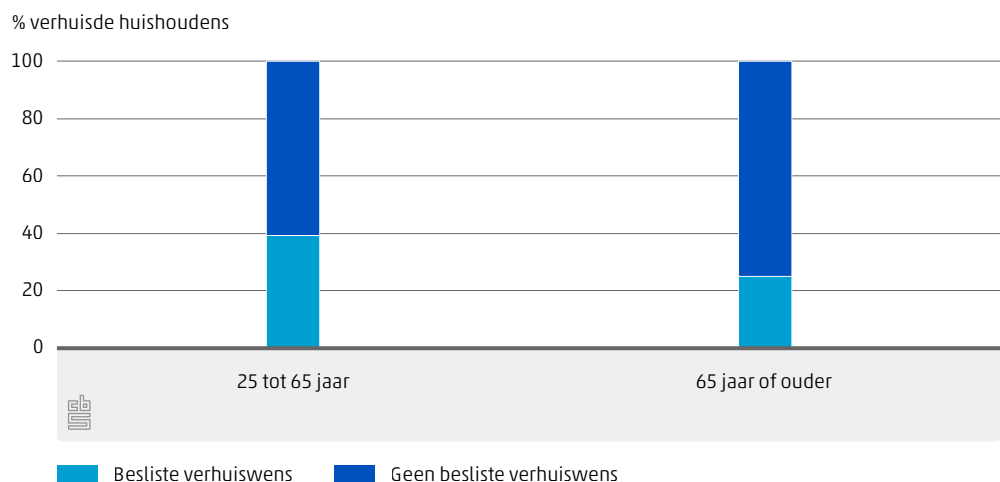
In vergelijking met voorgaande jaren is het aandeel verhuizingen onder oudere huishoudens die in 2015 een verhuishwens hadden na één jaar wat lager. In 2012 lag dit nog op ruim 28 procent.

Analyses binnen de groep oudere huishoudens laten zien dat huishoudens van 75 jaar of ouder met een besliste verhuishwens na 1 jaar vaker verhuisd zijn (31 procent) dan huishoudens van 65 tot 75 jaar (22 procent). Dit verschil kan bijna volledig worden toegewezen aan het aandeel ouderen dat na 1 jaar naar een instituut is verhuisd. Deze groep bedroeg bij de huishoudens van 75 jaar of ouder met een besliste verhuishwens namelijk 8 procent, terwijl van de oudere huishoudens van 65 tot 75 jaar die beslist wilden verhuizen niemand 1 jaar later naar een instelling was gegaan.

Verhuisde huishoudens

Niet alle huishoudens die binnen één jaar zijn verhuisd, gaven eerder aan beslist te willen verhuizen. Van alle verhuisde huishoudens was het aandeel dat verhuisde met een besliste verhuishwens zelfs kleiner dan de groep die geen besliste wens had. Onder ouderen is dit percentage tevens lager dan bij de jongere huishoudens: 25 procent tegenover 39 procent. Dit verschil is te verklaren doordat dat van de verhuisde ouderen een aanzienlijk deel (20 procent) een jaar later naar een instelling is verhuisd. Het lijkt aannemelijk dat een verhuizing naar een instelling (verpleeg- of verzorgingshuis) vaak noodgedwongen is en minder vaak een gevolg is van een besliste wens om te verhuizen. De afgelopen jaren is van alle verhuizers het aandeel met een besliste verhuishwens onder alle leeftijden licht gedaald: van bijna 29 procent in 2009 naar 25 procent in 2015.

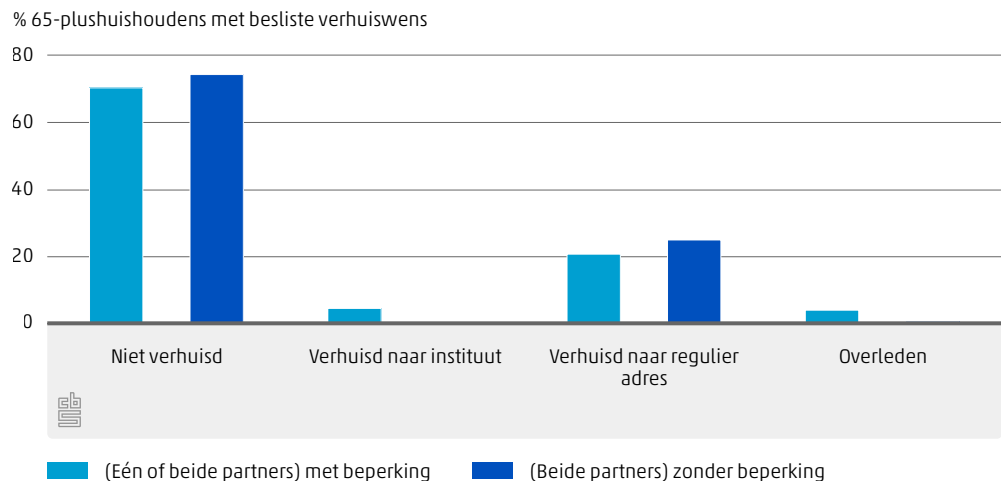
Verhuishwens (2015) van binnen 1 jaar verhuisde huishoudens naar leeftijd huishouden

3.2 Beperking heeft geen invloed op de verhuiscwensrealisatie van ouderen

Het hebben van beperkingen heeft geen invloed op het aandeel gerealiseerde verhuizingen. Zowel bij huishoudens waarin iemand matige tot ernstige beperkingen ondervindt als bij huishoudens waar dat niet het geval is, is een jaar later een kwart verhuisd. De groep 'beperkte huishoudens' realiseert de verhuiscwens wel vaker door te verhuizen naar een instelling.

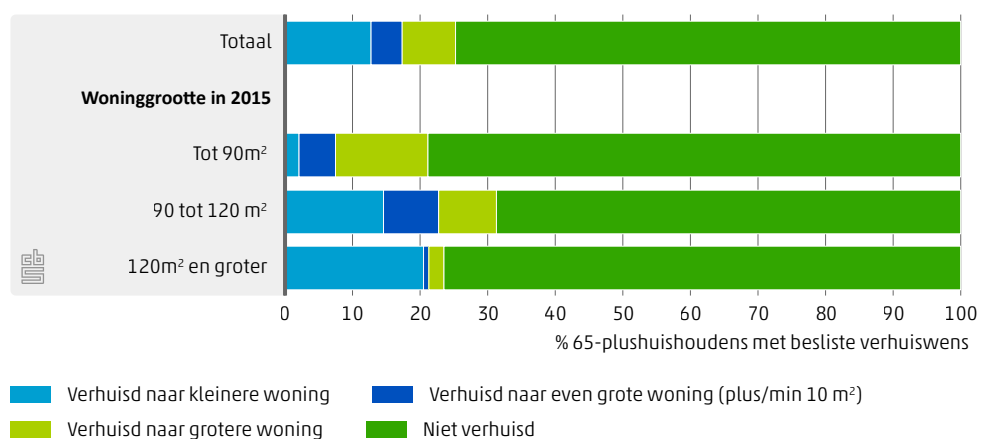
3.2.1 Realisatie besliste verhuiscwens (2015) binnen 1 jaar van 65-plushuishoudens naar gezondheid

3.3 Verhuiscwillinge ouderen gaan relatief vaak kleiner wonen

Van alle oudere huishoudens met een besliste verhuiscwens is een jaar later bijna 13 procent verhuisd naar een kleinere woning, 75 procent verhuisde niet. Van de oudere huishoudens die in een relatief grote woning wonen (meer dan 120 m²) verhuisde ruim een vijfde naar een kleinere woning. Naar een grotere woning ging 8 procent van de oudere huishoudens met een besliste verhuiscwens. Dit was vooral het geval bij huishoudens die in een woning van minder dan 90m² leefden (14 procent).

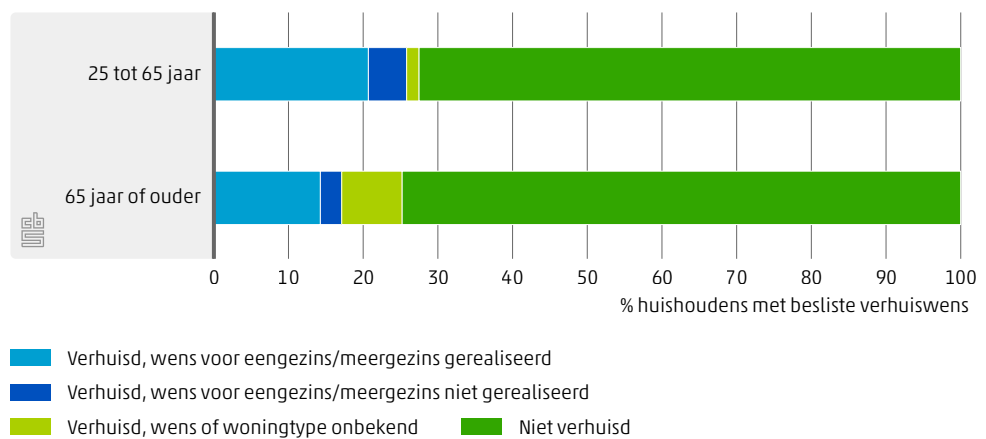
3.3.1 Realisatie besliste verhuiscwens (2015) binnen 1 jaar van 65-plushuishoudens naar woninggrootte

3.4 Ouderen realiseren verhuiscwens naar woningtype minder vaak dan jongeren

Minder dan 15 procent van de oudere huishoudens heeft de verhuiscwens voor het type woning een jaar later ook daadwerkelijk gerealiseerd (zie figuur 3.4.1). Daarmee weten oudere huishoudens met een besliste verhuiscwens hun wens voor een één- of meergezinswoning minder vaak te realiseren dan jongere huishoudens, van wie 21 procent de wens na één jaar heeft gerealiseerd.

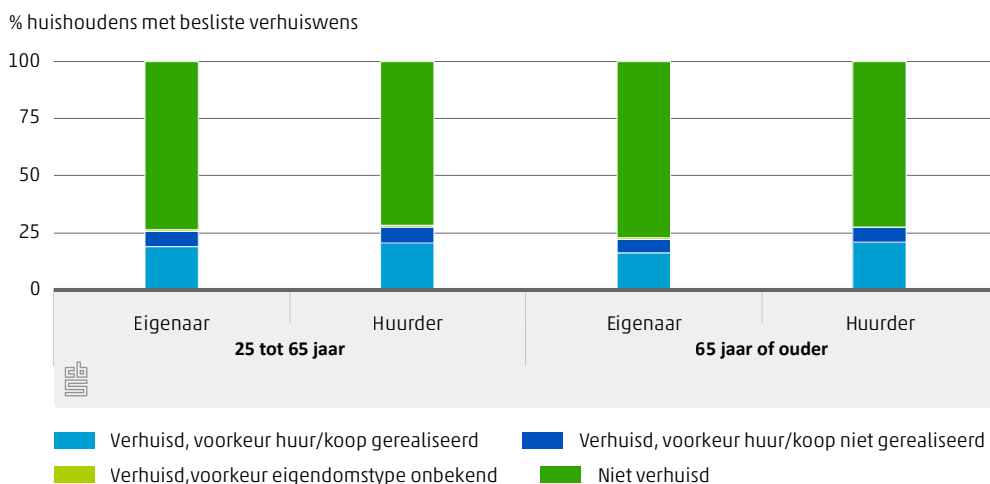
3.4.1 Realisatie gewenst woningtype (2015) binnen 1 jaar naar leeftijd huishoudens

Daarnaast is eerder besproken dat oudere huishoudens die minder tevreden zijn over hun woning vaker een besliste verhuiscwens hebben. Het aandeel oudere huishoudens met een besliste verhuiscwens dat een jaar later verhuiscwens is, is echter groter onder huishoudens die (zeer) tevreden zijn over hun woning dan onder huishoudens die minder tevreden zijn. Deels heeft dat ermee te maken dat van die minder tevreden huishoudens een jaar later een groter aandeel overleden is dan van de huishoudens die wel tevreden zijn met hun woning.

Van de hurende ouderen met een besliste verhuiscwens is met 27 procent een groter aandeel een jaar later verhuiscwens dan bij de oudere woningeigenaren (23 procent). Bovendien realiseerden oudere huurders (21 procent) ook vaker dan eigenaren (16 procent) hun voorkeur voor ofwel een huur- of koopwoning. Bij de jongere huishoudens zijn er nauwelijks verschillen te vinden tussen huurders en eigenaren in de realisatie van de verhuiscwens.

3.4.2 Realisatie voorkeur eigendomstype woning (2015) binnen 1 jaar naar eigenaarschap en leeftijd huishouden

3.5 Oudere huishoudens realiseren verhuiscwens relatief vaker in minder stedelijke buurt

Terwijl de mate van verstedelijking van de buurt niet uitmaakt voor de verhuiscwens van oudere huishoudens, bestaat er naar de stedelijkheidgraad van de buurt wel een verschil in het aandeel dat daadwerkelijk verhuisd is. Huishoudens met een besliste verhuiscwens in een matig tot niet stedelijke buurt waren na een jaar namelijk vaker verhuisd (28 procent) dan huishoudens in een (zeer) sterk stedelijke buurt (22 procent). Dit verschil heeft er (deels) mee te maken dat van de oudere huishoudens met een besliste verhuiscwens in een (zeer) sterk stedelijke buurt een groter aandeel na een jaar overleden was (5 procent) dan van huishoudens in een matig tot niet stedelijke buurt (1 procent).

4. Conclusie

In dit artikel zijn de verhuizingen van 65-plushuishoudens onderzocht. Zowel de verhuiscwens als de verhuizingen van deze huishoudens zijn geanalyseerd vanuit een aantal verschillende invalshoeken.

Ten eerste komt naar voren dat oudere huishoudens minder vaak een besliste verhuiscwens hebben dan jongere huishoudens. Hieraan is in de laatste jaren weinig veranderd. Verder is voor oudere huishoudens de gezondheid veruit de belangrijkste reden voor het hebben van een besliste verhuiscwens. Toch hebben tweepersoonshuishoudens waarin minstens één van beide partners een aandoening of beperking heeft niet vaker een verhuiscwens. Het aandeel ouderen met een wens voor een ouderenwoning is de laatste jaren gedaald, zowel bij ouderen met een goede als een minder goede gezondheid. Wel willen 65-plushuishoudens waarvan één of beide partners een beperking heeft vaker verhuizen naar een ouderenwoning dan de overige huishoudens. Oudere huishoudens geven

verder relatief vaak aan kleiner te willen wonen, willen vaker dan jongere huishoudens naar een meergezinswoning en hebben een voorkeur voor huren. Ten slotte blijkt dat 65-plushuishoudens in een (zeer) sterk stedelijke buurt net zo vaak willen verhuizen als oudere huishoudens in een matig stedelijke buurt.

Wat betreft het aandeel verhuizingen bij de huishoudens met een besliste verhuisswens, verschillen oudere huishoudens niet veel van de jongere. Bij beide groepen was 71 procent niet binnen een jaar verhuisd. Oudere huishoudens verhuizen wel vaker zonder expliciete verhuisswens, mogelijk noodgedwongen. Oudere huishoudens met een verhuisswens die een jaar later verhuisd zijn, verhuisden relatief vaak naar een kleinere woning. Het merendeel van de verhuisde ouderen realiseerde met de verhuizing ook hun wens voor het type woning (eensgezins of meergezins). Oudere huishoudens die in een huurwoning wonen, zijn een jaar later vaker verhuisd dan ouderen in een koopwoning.

In dit onderzoek ligt de focus op de huishoudens met besliste verhuisswens en het aandeel daarvan wat daadwerkelijk verhuisd is. Uit de resultaten blijkt dat ongeveer driekwart van de oudere huishoudens met een besliste verhuisswens, niet binnen een jaar verhuisd is. Toekomstig onderzoek zou zich kunnen richten op een nadere analyse van de groep oudere huishoudens die beslist wilde verhuizen, maar dat toch niet gedaan heeft.

Literatuurlijst

Actiz (2012). Deltaplan Ouderenzorg. <https://www.actiz.nl/stream/actiz-deltaplan-ouderenzorg>.

Doekhie, K.D., J. de Veer, J. Rademakers, G. Schellevis, en A. Francke (2014). Ouderen van de toekomst: Verschillen in de wensen en mogelijkheden voor wonen, welzijn en zorg. NIVEL. <https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Overzichtstudie-ouderen-van-de-toekomst.pdf>.

Duin, C. van, L. Stoeldraijer, D. van Roon, en C. Harmsen (2016). Huishoudensprognose 2015-2060: jongeren en ouderen langer thuis. Bevolkingstrends, 2016/04. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2016/24/huishoudensprognose-jongeren-en-ouderen-langer-thuis>.

Duivenvoorden, A., N. van Triest, P. Senior, Y. Witter, en H. Kooistra (2015). Langer zelfstandig wonen – de opgave voor corporaties, Kennisdossier corporatieleerkring. Platform 31, Den Haag. <https://www.kcwz.nl/doc/extramuralisering/rapport-Langer-zelfstandig-wonen-de-opgave-voor-corporaties-def.pdf>.

Garssen, J., en C. Harmsen (2011). Demografie van de vergrijzing. Bevolkingstrends, 2011/02. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2011/27/demografie-van-de-vergrijzing>.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2018). Programma Langer Thuis.

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2018/06/15/programma-langer-thuis/programma-langer-thuis.pdf>.

RIGO (2017). Monitor Investeren in de Toekomst. <https://www.rigo.nl/wp-content/uploads/2017/06/MIT-monitor-18042017.pdf>.

SCP (2017). Ouderen in verpleeghuizen en verzorgingshuizen. Landelijk overzicht van hun leefsituatie in 2015/'16. https://www.anbo.nl/sites/default/files/uploads/ouderen_in_verpleeg- en verzorgingshuizen_web_definitief.pdf.

Technische toelichting

Onderzoeksbeschrijving

Het WoON is een driejaarlijks onderzoek, waarbij de bruikbare respons bij de meest recente editie in 2015 bijna 63 duizend personen bedroeg. In de huidige vorm wordt het WoON sinds 2006 uitgevoerd, maar ook daarvoor bestaat er een lange traditie van Woning Behoeftte Onderzoeken (WBO) die teruggaat tot 1964. Het WoON bevat onder andere vragen over de huidige woonsituatie van personen en of ze wellicht de wens hebben om in de nabije toekomst te verhuizen.

Sinds 2006 worden respondenten als aanvulling op het WoON in een periode van 3 jaar na het invullen van de vragenlijst administratief gevolgd met de Verhuismodule. Hiermee kan uit de registraties worden vastgesteld of de woonsituatie van respondenten na 1, 2 of 3 jaar na het invullen van WoON is veranderd. Indien een respondent is verhuisd worden de kenmerken van de nieuwe woning opgenomen in de Verhuismodule. In dit artikel is uitgegaan van de op dat moment meest recente gegevens uit de Verhuismodule. Dit bestaat uit de basisgegevens van WoON 2015 aangevuld met de woonsituatie van respondenten 1 jaar later.

Operationalisatie

Tabel T.1 geeft overzicht van de in dit artikel gebruikte concepten, inclusief de indicatoren uit het WoON en de Verhuismodule aan de hand waarvan deze concepten zijn gemeten. Hierbij wordt uitgegaan van het WoON 2015 databestand.

T.1 Variabelen in het onderzoek, WoON 2015 (VHM)

Concept	Variabelen	Opmerkingen
Oudere huishoudens	lfthh	Leeftijd huishoudenshoofd 65 jaar of ouder
Verhuiswens	verhwens	-
Reden verhuiswens	Tpersoms, Tbelangrdvh	Variabelen zijn gecombineerd tot één variabele
Gezondheid	Gezond, Langda, Langda_PA, BelemAct08 en BelemAct08_PA	Gezond is gebruikt voor de ervaren gezondheid, de andere variabelen zijn gebruikt om te bepalen of één van beide partners in het huishouden langdurige aandoeningen heeft of belemmeringen ervaart bij het uitoefenen van reguliere activiteiten.
Wens ouderenwoning	GOudWon_N, GSrtbejw1_n en GSrtbejw2_n	GOudWon_N is gebruikt voor het bepalen van de wens voor een specifieke ouderenwoning, GSrtbejw1_n en GSrtbejw2_n zijn gebruikt om het soort ouderenwoning vast te stellen.
Voorzieningen ouderenwoning	vzcompl5_n, GAlarmBK_n en GZorgkam_n	Gekozen is voor de volgende 4 'zwaarten' van voorzieningen en per respondent is de meest zware steeds gekozen als een respondent meerdere zwaarten van voorzieningen heeft aangeduid als wenselijk: Geen voorzieningen, Recreatieve voorzieningen (maaltijdservice, recreatieruimte, huismeester of receptie), Alarmbel tot beschikking, Verzorging (bedden of kamers) tot beschikking.
Tevredenheid met de woning	Twoning	-
Gewenst woningtype	GWoonType	Wens voor eengezins- of meergezinswoning
Grootte huidige woning	OppWon3	-
Eigendomsvoorkeur gewenste woning	GHuKo_n	Wens voor een huur- of koopwoning
Stedelijkheid van de buurt	v_stedbuurt0	Komt uit verhuismodule
Verhuisd na 1 jaar	adresmut1j	Komt uit verhuismodule
Grootte woning na 1 jaar	oppervlakte1j	Komt uit verhuismodule
Eigendomstype na 1 jaar	woonruimte eigendom1j	Komt uit verhuismodule
Woningtype na 1 jaar	vormreg1j	Komt uit verhuismodule

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2017-2018	2017 tot en met 2018
2017/2018	Het gemiddelde over de jaren 2017 tot en met 2018
2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2017 en eindigend in 2018
2015/'16-2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2015/'16 tot en met 2017/'18

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Eindredactie Statistische Trends

Annelies Boerdam
Marion van den Brakel
Moniek Coumans
Brigitte Hermans
Suzanne Loozen

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress
Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp
Edenspiekermann

Inlichtingen
Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2018.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.